

HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la
clasificarea activelor și angajamentelor condiționale

nr. 231 din 27.10.2011

Monitorul Oficial nr.216-221/2007 din 09.12.2011

* * *

ÎNREGISTRAT:

Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr.856 din 1 decembrie 2011
Ministru _____ Oleg EFRIM

În temeiul art.5, 11, 44 din [Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995](#) cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.56-57, art.624), cu modificările și completările ulterioare și art.25, 28, 33, 40 din [Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995](#) (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.78-81, art.199), cu modificările și completările ulterioare, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, conform anexei nr.1.
2. Se abrogă unele hotărâri ale Băncii Naționale a Moldovei, conform anexei nr.2.
3. Băncile, în termen de 3 luni din data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, își vor aduce activitatea în corespundere cu prevederile Regulamentului menționat la punctul 1 din prezenta hotărâre.
4. Activele trecute la pierderi din contul reduceri pentru pierderi la active care la situația din 31 decembrie 2011 au fost reflectate la conturile extrabilanțiere, odată cu restabilirea lor în bilanțul contabil vor fi clasificate în categoria "compromise".
5. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la 1 ianuarie 2012.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI**

Dorin DRĂGUȚANU

Chișinău, 27 octombrie 2011.

Nr.231.

Anexa nr.1
la Hotărârea Consiliului de administrație
al Băncii Naționale a Moldovei
nr.231 din 27 octombrie 2011

REGULAMENT
cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale

I. DOMENIUL DE APLICARE ȘI NOȚIUNI

1. Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale (în continuare – Regulament) se aplică de către bănci la clasificarea și calcularea mărimii reducerilor pentru pierderi la active și la angajamentele condiționale ale băncii supuse riscului de credit și anume:

1) la următoarele active:

a) conturi “Nostro” în bănci (inclusiv mijloacele ce reprezintă rezerve pentru decontări cu sistemele internaționale de plăți);

b) plasări în bănci (inclusiv plasările overnight care nu au depășit termenul de rambursare stipulat în actul juridic încheiat între plăți, mijloacele ce reprezintă rezerve pentru decontări cu sistemele internaționale de plăți);

c) valori mobiliare păstrate pînă la scadență;

d) cote de participare la capital;

e) credite (inclusiv plasările overnight care au depășit termenul de rambursare stipulat în actul juridic încheiat între părți, factoringul, cambiile, cambiile scontate, cardurile de credit, overdrafturile temporare permise, finanțarea tranzacțiilor comerciale, acordurile REPO, plasările-garanții în bănci, datoriile debitoare privind leasingul financiar și alte substituențe directe de credit (active cu proprietăți asemănătoare creditelor la care evaluarea gradului de risc se efectuează similar creditelor));

f) datorii debitoare pe investiții capitale și imobilizări necorporale;

g) datorii debitoare aferente decontărilor documentare;

h) datorii debitoare aferente decontărilor cu persoane fizice și juridice;

i) active (bunuri) transmise în posesiune/achiziționate în schimbul rambursării datoriei;

j) dobânzi și alte sume calculate și reflectate în evidența contabilă a băncii care urmează să fie primite;

2) la următoarele angajamente condiționale ale băncii de acordare și investire pe viitor a mijloacelor bănești (cu excepția celor care conform prevederilor contractelor încheiate între client și bancă pot fi anulate/revocate necondiționat de către bancă) (în continuare – angajament condițional):

a) obligații de procurare a valorilor mobiliare/cotelor de participare la capital;

b) acreditive și garanții emise (cu excepția acreditivelor și garanțiilor acoperite cu mijloace bănești);

c) obligații de acordare pe viitor a creditelor;

d) trate acceptate;

e) cambii vîndute cu andosamentul băncii;

f) datorii contingente.

Noțiunile și esența categoriilor de active și angajamente condiționale pentru care se aplică prezentul Regulament se determină în conformitate cu legislația în vigoare și Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

[Pct.1 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

[Pct.1 modificat prin [Hot.BNM nr.240 din 09.12.2013](#), în vigoare 24.01.2014]

2. În sensul prezentului Regulament se utilizează următoarele noțiuni:

a) **activ expirat** – activul, a cărui plată în vederea rambursării/stingerii n-a fost achitată mai mult de 30 zile de la data scadenței plăților prevăzute de contract. În cazul în care un activ devine expirat și soldul acestuia se consideră expirat;

b) **activ renegociat** – activul nerambursat/nestins (activ inițial), la care ulterior, în baza unui acord, au fost modificate termenele de efectuare a plăților expirate. Pentru calificarea activului ca renegociat, în cadrul renegocierii oricărui activ, pot fi stabilite condiții preferențiale prin reducerea ratei dobânzii și/sau sumei activului inițial (sumei specificate în contract), ținînd cont de înrăutățirea situației financiare a contrapărții;

c) **activ prelungit** – activ al cărui termen de rambursare/stingere a plății, stabilite conform contractului, este prelungit în baza unui acord. Pentru calificarea activului ca prelungit, acordul trebuie să fie semnat înainte de calificarea activului ca expirat conform termenului de plată prevăzut în contractul inițial. Determinarea stării de expirare a activului se efectuează în baza contractului inițial și conform noțiunii “activ expirat”;

d) **contraparte** – persoana care reprezintă parte a contractului încheiat cu banca și are anumite obligații față de bancă aferente activelor/angajamentelor condiționale supuse riscului de credit;

e) **plată** – dobânda sau suma inițială a activului și dobânda, sau o parte a activului și dobânda, sau o parte a activului achitată în conformitate cu condițiile și modul de rambursare/stingere a activului prevăzute în contract;

f) **reduceri pentru pierderi la active și angajamente condiționale** – rezerve pentru absorbirea pierderilor estimate ca urmare a evaluării activelor/angajamentelor condiționale supuse riscului de credit;

g) **situație financiară** – totalitate sistematizată de indicatori ce caracterizează situația patrimonială și financiară, existența și fluxul capitalului propriu și al mijloacelor bănești ale entității pe o perioadă de gestiune, inclusiv situațiile financiare complete și/sau simplificate prevăzute la art.29 din [Legea contabilității](#).

[Pct.2 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

[Pct.2 modificat prin [Hot.BNM nr.301 din 20.12.2012](#), în vigoare 27.12.2012]

II. REDUCERI PENTRU PIERDERI LA ACTIVE ȘI LA ANGAJAMENTELE CONDIȚIONALE

3. Banca este obligată să calculeze reducerile pentru pierderi la active/angajamentele condiționale în mărimile prevăzute la capitolul IV.

4. Banca clasifică activele și angajamentele condiționale cel puțin lunar la ultima dată a perioadei gestionare, în corespundere cu prezentul Regulament și cu politica și procedurile proprii, elaborate de fiecare bancă în corespundere cu acesta.

[Pct.4 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

5. Activele noi se clasifică la momentul constatării ca activ (aparitiei activului) în bilanțul băncii, iar angajamentele condiționale noi – la momentul încheierii contractului în baza căruia apar sau vor apărea obligațiunile băncii înregistrate în evidența contabilă la conturile extrabilanțiere. În baza clasificării, mărimea calculată a reducerilor pentru pierderi la active/angajamentele condiționale se determină în conformitate cu capitolul IV.

6. Reducerile pentru pierderi la active și la angajamentele condiționale calculate conform prezentului Regulament nu se reflectă în evidența contabilă prin conturile de venit sau cheltuieli.

7. În cazul în care mărimea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamentele condiționale, calculată conform prezentului Regulament, prevalează valoarea reducerilor pentru pierderi din deprecierea acelorași active și provizioanelor pentru pierderi la aceleași angajamente condiționale, formate conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, capitalul de gradul I se diminuează cu diferența respectivă.

III. CLASIFICAREA ACTIVELOR ȘI ANGAJAMENTELOR CONDIȚIONALE

8. Anterior evaluării activului și angajamentului condițional al băncii, valoarea acestuia se diminuează cu valoarea asigurărilor enumerate în punctul 2, subpunctul 5) din Regulamentul cu privire la expunerile “mari”.

[Pct.8 modificat prin [Hot.BNM nr.240 din 09.12.2013](#), în vigoare 24.01.2014]

9. La evaluarea activelor și angajamentelor condiționale banca va ține cont cel puțin de următoarele:

a) situația financiară curentă a contrapărții evaluată din punctul de vedere al capacității de onorare a angajamentelor;

b) respectarea condițiilor contractuale;

c) capacitatea de plată a contrapărții bazată pe evoluția istorică financiară și estimările viitoare ale fluxului mijloacelor bănești;

d) valoarea curentă de comercializare a obiectului gajului și gradul de lichiditate a acestuia pe piața Republicii Moldova;

e) mediul de afacere al contrapărții, starea sectorului economic în care activează și poziția în cadrul acestui sector;

f) istoria de credit privind respectarea de către contraparte a obligațiilor asumate prin contractele de credit;

g) respectarea business-planului sau argumentării tehnico-economice (inclusiv cu modificările și completările ulterioare);

h) situația financiară și capacitatea de plată a persoanei care constituie o garanție personală (fidejusiune) sau a asiguratorului;

i) alți factori care pot afecta respectarea de către contraparte a condițiilor contractuale.

[Pct.9 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

10. În cazul angajamentului condițional, după determinarea valorii conform pct.8, acestuia i se aplică factorul de transformare creditoare în conformitate cu cerințele Băncii Naționale a Moldovei aferente raportării privind evaluarea suficienței capitalului ponderat la risc.

11. După aplicarea prevederilor pct.8 și 10, activele și angajamentele condiționale se evaluează și se includ în una din categoriile expuse la pct.13-17.

12. Nu se supun clasificării următoarele active:

a) mijloacele bănești datorate de Banca Națională;

b) mijloacele bănești înregistrate în conturile "Nostro" și plasările în băncile din străinătate care au ratingul nu mai mic de categoria A-/A3 atribuit de către cel puțin una din agențiile Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA, cu condiția că băncile în cauză sînt concomitent rezidente ale țărilor cu ratingurile menționate. În cazul în care ratingul atribuit unei bănci/țări diferă de la o agenție la alta, se ia în considerație ratingul agenției care a atribuit ratingul cel mai mic;

c) valorile mobiliare păstrate pînă la scadență; emise de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova sau cele emise de Banca Națională (Certificatele Băncii Naționale) sau cele emise de Guvernul unei țări-membre a Organizației de Colaborare Economică și Dezvoltare (www.oecd.org) care are ratingul nu mai mic de categoria A-/A3 atribuit de către cel puțin una din agențiile Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA;

d) creanțele aferente decontărilor cu bugetul.

13. Activ/angajament condițional standard.

Activul/angajamentul condițional se consideră standard în cazul în care nici una din definițiile expuse la pct.14-17 nu este aplicabilă și dacă persistă, următorii factori:

a) nu are plăți expirate;

b) sînt respectate toate condițiile contractuale, inclusiv cerințele de constituire a garanției;

c) nu a fost renegociat;

d) situația financiară a contrapărții și fluxurile mijloacelor bănești viitoare estimate atestă o înaltă capacitate de executare a angajamentelor acesteia și executarea obligațiunilor curente și viitoare;

e) banca dispune de informații actualizate privind situația financiară a contrapărții (cel puțin trimestrial) și privind sursele de rambursare a datoriilor, precum și alte documente aferente activității contrapărții;

f) nu este nici un motiv de a considera că banca în prezent sau pe viitor va fi expusă riscului pierderii.

[Pct.13 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

[Pct.13 modificat prin [Hot.BNM nr.301 din 20.12.2012](#), în vigoare 27.12.2012]

14. Activ/angajament condițional supravegheat.

Activul/angajamentul condițional se va considera supravegheat, în cazul în care capacitatea de plată a contrapărții/persoanei care constituie o garanție personală (fidejusiune) este una bună, gradul de lichiditate a obiectului gajului (constituit) are caracteristici stabile, banca a primit toate informațiile și datele necesare evaluării situației financiare, dar persistă, și cel puțin, unul din următorii factori:

a) există probleme potențiale legate de situația financiară a contrapărții, iar în cazul creditului și de

garantarea acestuia;

b) există probleme potențiale privind executarea obligațiunilor contrapărții din cauza fluxurilor mijloacelor bănești neregulate (cu excepția celor cu caracter sezonier) și dificil de controlat, deși bonitatea lor nu s-a deteriorat;

[Lit.c) pct.14 abrogată prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

d) recuperarea plăților se face cu întârziere de la 31 pînă la 90 de zile;

e) a avut loc cel puțin o modificare ale termenelor de achitare a plăților prestabilite conform contractului;

f) nu se respectă îndeplinirea business-planului sau a argumentării tehnico-economice (inclusiv cu modificările și completările ulterioare);

g) alți factori similari care constituie motive pentru clasificarea activului ca supravegheat.

[Pct.14 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

15. Activ/angajament condițional substandard.

Activul/angajamentul condițional se consideră substandard în cazul în care, banca are certitudinea privind deservirea și rambursarea activului, dar există riscul pierderilor mai înalt decît cel obișnuit și persistă, cel puțin, unul din următorii factori:

a) situația financiară a contrapărții se înrăutățește;

b) garanția (dacă aceasta există) este insuficientă sau se înrăutățește;

c) banca nu a primit informații actualizate suficiente privind situația financiară a contrapărții (cel puțin trimestrial), a persoanei care constituie o garanție personală (fidejusiune), sursele de rambursare a datoriilor, justificarea utilizării creditului conform scopului expus în contractul de credit, precum și alte documente aferente activității contrapărții;

c¹) activul este utilizat în alte scopuri decît cele prevăzute în contract;

d) fluxurile mijloacelor bănești ale contrapărții/persoanei care constituie o garanție personală (fidejusiune) sînt estimate a fi insuficiente pentru executarea regulată a obligațiunilor/executarea garanției;

e) recuperarea plăților se face cu întârziere de la 91 pînă la 180 de zile;

f) alți factori similari care constituie motive pentru clasificarea activului ca substandard.

[Pct.15 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

16. Activ/angajament condițional dubios (îndoielnic).

Activul/angajamentul condițional se consideră dubios (îndoielnic) în cazul în care există un risc înalt al pierderilor provocat de, cel puțin, unul din următorii factori:

a) există probleme, inclusiv legate de situația financiară și mediul de afaceri al contrapărții, precum și de deteriorarea surselor de rambursare a datoriilor, care pun la îndoială și scad probabilitatea satisfacerii creanțelor actuale/viitoare ale băncii aferente activului/angajamentului condițional în volum deplin în baza circumstanțelor, condițiilor create;

b) probabilitatea pierderilor este extrem de mare, dar există anumiți factori importanți, concreți și bine argumentați care în curînd se vor realiza și care pot contribui la satisfacerea totală sau parțială a creanțelor actuale/viitoare ale băncii aferente activului/angajamentului condițional;

c) recuperarea plăților se face cu întârziere de la 181 pînă la 360 de zile;

d) a fost intentat proces de insolvabilitate a contrapărții pe parcursul relațiilor contractuale aferente acestui activ/angajament condițional;

e) activul face obiectul unui litigiu în instanța de judecată;

f) alți factori similari care constituie motive pentru clasificarea activului ca dubios (îndoielnic).

Clasificarea acestui activ/angajament condițional în categoria “compromis (pierderi)” se amîna pînă la o determinare mai precisă a stării activului/angajamentului condițional dat.

[Pct.16 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

17. Activ/angajament condițional compromis (pierderi).

Activul/angajamentul condițional se consideră compromis (pierderi), în cazul în care la momentul clasificării nu pot fi satisfăcute creanțele actuale/viitoare ale băncii aferente acestuia, nu există argumente în favoarea faptului că activul poate fi recuperat și persistă, cel puțin, unul din următorii factori:

- a) contrapartea se află în proces de lichidare (cu excepția băncilor în proces de lichidare din Republica Moldova și a contrapărților a căror datorii sînt garantate cu imobil);
- b) obiectul gajului lipsește;
- c) recuperarea plăților se face cu întârziere de 361 de zile și mai mult;
- d) alți factori similar care constituie motive pentru a considera ferm că recuperarea activului nu este posibilă.

[Pct.17 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

18. Dacă activele/angajamentele condiționale pot fi clasificate diferit, conform criteriilor date, acestea se referă la o categorie mai dură.

19. Prelungirea și renegocierea unui activ nu poate să determine clasificarea acestuia într-o categorie mai bună, decît cea care a fost la data prelungirii sau renegocierii.

20. Activele/angajamentele condiționale clasificate ca substandard, dubios și compromis sînt considerate neperformante.

21. În cazul în care contrapartea dispune de mai multe active/angajamente condiționale acordate de aceeași bancă și oricare dintre acestea sînt clasificate ca neperformante, toate datoriile contrapărții urmează a fi clasificate în aceeași categorie de active/angajamente condiționale neperformante.

21¹. În cazul în care contrapartea pe lîngă clasificarea efectuată de bancă conform pct.13-17 este evaluată de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA, clasificarea activelor/angajamentelor condiționale se efectuează în corespundere cu ratingul contrapărții și se include în una din următoarele categorii:

1) **Standard** – în cazul contrapărților cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la AAA/Aaa pînă la A-/A3 inclusiv.

2) **Supravegheat** – în cazul contrapărților cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la BBB+/Baa1 pînă la BBB-/Baa3 inclusiv.

3) **Substandard** – în cazul contrapărților cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la BB+/Ba1 pînă la BB-/Ba3 inclusiv.

4) **Dubios (îndoielnic)** – în cazul contrapărților cărora le este atribuit de către una din companiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la B+/B1 pînă la CCC-/Caa3/C inclusiv.

5) **Compromis (pierderi)** – în cazul contrapărților cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la CC/Ca/ DDD pînă la R/C/D inclusiv.

[Pct.21¹ introdus prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

22. În cazul în care satisfacerea creanțelor băncii aferente anumitor active/angajamente condiționale evaluate conform pct.13-17 poate fi influențată și de circumstanțele și condițiile existente într-o țară străină ca urmare a evaluării activelor/angajamentelor condiționale respective, acestea se includ în una din următoarele categorii:

1) **Standard** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la AAA/Aaa pînă la A-/A3 inclusiv.

2) **Supravegheat** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la BBB+/Baa1 pînă la BBB-/Baa3 inclusiv.

3) **Substandard** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la BB+/Ba1 până la BB-/Ba3 inclusiv.

4) **Dubios (îndoielnic)** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din companiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la B+/B1 până la CCC-/Caa3/C inclusiv.

5) **Compromis (pierderi)** – în cazul țărilor cărora le este atribuit de către una din agențiile internaționale de rating Standard & Poor's, Moody's și Fitch-IBCA ratingul de la CC/Ca/ DDD până la R/C/D inclusiv.

23. În cazul în care ratingul atribuit unei țări/contrapărți diferă de la o agenție la alta, se ia în considerație ratingul agenției care a atribuit ratingul cel mai mic.

[Pct.23 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

24. Țara care nu a fost evaluată de către una dintre agențiile menționate la pct.22 va fi evaluată de către bancă, de sine stătător, în baza politicilor și procedurilor sale interne.

25. În situația în care clasificarea activului/ angajamentului condițional conform pct.13-17, 21¹ și 22 este diferită acesta se referă la categoria mai dură.

[Pct.25 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

26. Constatarea unui activ ca activ expirat nu are drept efect anularea datoriilor aferente activului ale debitorului sau ale altei contrapărți obligate și nu afectează dreptul băncii de a cere efectuarea plăților respective sau executarea altor creanțe aferente activului.

IV. REZERVAREA NECESARĂ A MIJLOACELOR CALCULATE PRIVIND REDUCERILE PENTRU PIERDERI LA ACTIVE ȘI LA ANGAJAMENTELE CONDIȚIONALE

27. Suma necesară a mijloacelor privind reducerile pentru pierderi la active/angajamente condiționale se calculează în următoarele mărimi de la suma activelor/angajamentelor condiționale din fiecare categorie de clasificare conform pct.13-17, 21¹ sau pct.22:

1) Standard	2%
2) Supravegheate	5%
3) Substandard	30%
4) Dubioase (îndoielnice)	60%
5) Compromise (pierderi)	100%

[Pct.27 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

V. POLITICI PRIVIND MANAGEMENTUL RISCULUI DE CREDIT

28. Banca va dispune de politici și proceduri interne de management al riscului de credit care vor prevedea, inclusiv identificarea, monitorizarea și evaluarea acestuia în funcție de profilul de risc al băncii în scopul menținerii permanente a unui mediu al riscului de credit adecvat și controlat în modul corespunzător.

29. Politica de management al riscului de credit va cuprinde cel puțin următoarele componente:

- 1) procesul și modalitățile de asumare a riscului de credit;
- 2) criteriile de definire și modalitățile de aprobare a activelor și angajamentelor condiționale noi, precum și a activelor prelungite și renegociate;
- 3) proceduri de administrare efectivă a creditului care să includă:
  - a) analiza continuă a capacității debitorului de a achita plățile conform contractului și determinarea nivelului de îndatorare a debitorului;
  - b) examinarea permanentă a documentației aferente creditului (contractul de credit, de gaj și alte garanții, documente ce atestă situația financiară a contrapărții etc.);
  - c) evaluarea sistemului de clasificare pentru ca acesta să corespundă cu specificul, mărimea și complexitatea activităților băncii;

4) proceduri comprehensive pentru identificarea activelor și angajamentelor condiționale neperformante;

5) derularea testelor de stres în scopul identificării punctelor slabe sau a vulnerabilităților potențiale privind pozițiile riscului de credit, în baza diferitelor scenarii de stres;

6) procesul de monitorizare în vederea conformării cu limitele stabilite privind asumarea riscului de credit;

7) procesul de raportare internă care să asigure conducerea băncii cu informații adecvate de măsurare, estimare și raportare a mărimii și calității riscului de credit.

VI. PARTICULARITĂȚILE CLASIFICĂRII UNOR ACTIVE ȘI ANGAJAMENTE CONDIȚIONALE

30. Activul/angajamentul condițional (cu excepția activului/angajamentului condițional aferent cardurilor de credit și activului/angajamentului condițional care reprezintă rezerve pentru decontări cu sistemele internaționale de plăți, liniilor de credit cu condiția că la data prelungirii toate plățile sînt achitate) care a fost prelungit sau renegociat se clasifică:

1) În cazul prelungirii – nu mai sus de categoria “supravegheat” pentru activele care la data prelungirii sînt clasificate în categoria “standard” sau “supravegheat” și nu mai sus de categoria activului la data prelungirii pentru activele care la aceeași dată sînt clasificate în categoria “substandard” sau “dubios (îndoielnic)”, dacă plățile la data prelungirii au fost achitate băncii. În așa fel acesta se clasifică pentru o perioadă de 6 luni după prelungire, dacă dobînda și suma de bază a activului/angajamentului condițional vor fi achitate regulat (cel puțin lunar). Ulterior, pentru activele care la data prelungirii sînt clasificate în categoria “supravegheat”, dacă dobînda și suma de bază a activului/angajamentului condițional vor fi achitate regulat (cel puțin lunar) și situația financiară atestă o înaltă capacitate de executare a angajamentelor de către debitor, acestea ar putea fi clasificate mai favorabil, iar pentru cele clasificate în categoria “substandard” sau “dubios (îndoielnic)”, dacă dobînda și suma de bază a activului/angajamentului condițional vor fi achitate regulat (cel puțin lunar), acesta ar putea fi clasificat mai favorabil în funcție de circumstanțe, dar nu mai sus de categoria “supravegheat”. În caz contrar, se face o clasificare mai dură. În cazul în care activul a fost prelungit de 2 ori și mai mult din cauza situației economice instabile, acesta se reclassifică în „substandard”.

2) În cazul renegocierii – nu mai sus de categoria “substandard” pentru activele care la data renegocierii sînt clasificate în categoria “standard” sau “supravegheat” și nu mai sus de categoria activului la data renegocierii pentru activele care la aceeași dată sînt clasificate în categoria “substandard” sau “dubios (îndoielnic)”, dacă dobînda calculată la data renegocierii a fost achitată băncii sau urmează a fi achitată în primele 3 luni după data renegocierii. În așa fel acesta se clasifică pentru o perioadă de 6 luni după renegociere, dacă dobînda și suma de bază a activului/angajamentului condițional vor fi achitate regulat (cel puțin lunar). Ulterior, pentru activele care la data renegocierii sînt clasificate în categoria “substandard” sau “dubios (îndoielnic)”, dacă dobînda și suma de bază a activului/angajamentului condițional vor fi achitate regulat (cel puțin lunar), acesta ar putea fi clasificat mai favorabil, în funcție de circumstanțe dar nu mai sus de categoria “supravegheat”. În caz contrar, se face o clasificare mai dură.

[Pct.30 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

[Pct.30 completat prin [Hot.BNM nr.301 din 20.12.2012](#), în vigoare 27.12.2012]

31. Activul/angajamentul condițional cu rambursarea/stingerea la vedere se clasifică nu mai sus de categoria “supravegheat” de la data la care a expirat termenul primei achitări a dobînzii sau de la data la care banca cere rambursarea/stingerea activului/angajamentului condițional și cerința nu este satisfăcută.

În cazul în care activul este ulterior prelungit sau renegociat se efectuează clasificarea conform pct.30.

32. În cazul în care au fost rambursate plățile față de activul expirat clasificat “substandard” și mai dur și activul devine la termen, atunci acest activ poate fi clasificat ca standard sau supravegheat în

funcție de circumstanțe. În cazul în care la astfel de activ iarăși nu se achită plata în termen de 30 de zile, inclusiv, acesta se clasifică nu mai sus ca “substandard”, în funcție de circumstanțe pînă cînd activul devine la termen.

[Pct.32 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

33. Creditul de consum, creditul acordat pentru necesități primordiale funcționarului Băncii (negarantat prin gaj sau alte mijloace de garantare) în valoare de pînă la 100 mii lei și creditul acordat persoanei juridice, persoanei fizice care practică activitate de întreprinzător, precum și persoanei care practică activitate profesională de avocat sau notar în valoare de pînă la 500 mii lei care nu este garantat cu gaj sau prin alte mijloace de garantare, a căror rambursare se bazează numai pe obligația debitorului și pe procedurile asigurătorii interne ale băncii, precum și datoriile debitoare ale persoanelor fizice și juridice în valoarea respectivă se clasifică în felul următor:

1) Pentru creditele/datoriile debitoare a căror plată se efectuează nu mai rar decît o dată pe lună:

a) în cazul în care debitorul a reținut plățile pînă la 30 de zile creditul/datoria debitoare se clasifică nu mai sus de categoria “supravegheat”;

b) în cazul în care debitorul a reținut plățile de la 31 pînă la 60 de zile creditul/datoria debitoare se clasifică nu mai sus de categoria “substandard”;

c) în cazul în care debitorul a reținut plățile de la 61 pînă la 90 de zile creditul/datoria debitoare se clasifică nu mai sus de categoria “dubios (îndoielnic)”;

d) în cazul în care debitorul a reținut plățile cu mai mult de 90 de zile creditul/datoria debitoare se clasifică nu mai sus de categoria “compromis (pierderi)”.

2) Creditele/datoriile debitoare a căror plată se efectuează mai rar decît o dată pe lună se clasifică cu o categorie mai dură pentru fiecare caz prevăzut la punctul 1, cu excepția celor care deja au fost clasificate în categoria “compromis (pierderi)”.

[Pct.33 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

33¹. Creditele/datoriile debitoare în valoare de pînă la 100 mii lei, cu excepția celor de consum, care sunt total sau parțial asigurate cu garanții financiare acordate în cadrul proiectelor specializate de către organizațiile financiare internaționale și/sau de persoanele juridice al căror obiect de activitate îl constituie garantarea creditelor și al căror patrimoniu este constituit majoritar din participații ale băncilor licențiate sau ale statului:

a) în cazul în care debitorul a reținut plățile de la 31 pînă la 60 de zile creditul/datoria debitoare se clasifică nu mai sus de categoria “supravegheat”;

b) în cazul în care debitorul a reținut plățile de la 61 pînă la 90 de zile creditul/datoria debitoare se clasifică nu mai sus de categoria “substandard”;

c) în cazul în care debitorul a reținut plățile de la 91 pînă la 180 de zile creditul/datoria debitoare se clasifică nu mai sus de categoria “dubios (îndoielnic)”;

d) în cazul în care debitorul a reținut plățile cu mai mult de 181 de zile creditul/datoria debitoare se clasifică nu mai sus de categoria “compromis (pierderi)”.

[Pct.33¹ introdus prin [Hot.BNM nr.301 din 20.12.2012](#), în vigoare 27.12.2012]

34. Pe lîngă respectarea termenelor de plată la creditele/datoriile debitoare, în cadrul procesului de clasificare, se vor evalua procedurile asigurătorii interne privind acordarea/apariția, supravegherea și rambursarea creditelor/datoriilor debitoare ale persoanelor fizice și juridice. Adițional, la clasificarea creditelor/datoriilor debitoare ale persoanelor juridice se ține cont și de situația financiară a acestora. În cazul constatării unor neajunsuri substanțiale ale acestora, creditul/datoria debitoare se clasifică într-o categorie mai dură, decît cele prevăzute la pct.33 subpct.1) și 2), în funcție de circumstanțe.

35. Creditele acordate și angajamentele condiționale de acordare pe viitor a mijloacelor bănești unui debitor (cu excepția băncilor), ale cărui datorii depășesc de 8 ori capitalul propriu al acestuia (în cazul în care nu există alte probleme potențiale sau reale legate de situația financiară a acestuia sau de garantarea creditului) se clasifică nu mai sus de categoria “supravegheat”.

35¹. Creditele acordate și angajamentele condiționale de acordare pe viitor a mijloacelor bănești unui debitor (cu excepția băncilor), ale cărui datorii depășesc de 30 ori capitalul propriu al debitorului și nu există alte probleme potențiale sau reale legate de situația financiară a acestuia sau de garantarea creditului, se clasifică nu mai sus de categoria „substandard”. Prevederile respective nu se aplică următoarelor situații:

a) pentru creditele și angajamentele condiționale a căror valoare cumulativă este mai mică sau egală cu 1000000 lei;

b) pentru creditele și/sau angajamentele condiționale asigurate în proporție de cel puțin 50 la sută din valoarea expunerii față de debitor, cu garanții reale aflate în proprietatea debitorului (gajul bunurilor imobile, mijloacelor fixe și circulante, cu excepția creanțelor sau altor drepturi patrimoniale).

[Pct.35¹ introdus prin [Hot.BNM nr.45 din 01.10.2015](#), în vigoare 13.05.2016]

36. În cazul realizării de către bancă a angajamentului condițional în favoarea persoanei terțe (așa ca garanțiile, acreditivile și alte plăți efectuate de către bancă în favoarea persoanei terțe, în cazul neîndeplinirii angajamentelor de plată de către clientul băncii conform prevederilor acordului clientului cu persoana terță sau în baza altor condiții) și reflectării creanței respective ca activ al băncii (cu excepția angajamentelor condiționale care au fost emise în cadrul creditelor), acesta se clasifică nu mai sus de categoria “substandard”.

37. La clasificarea valorilor mobiliare și cotelor de participare la capital, evaluarea se efectuează ținând cont de situația financiară și alți factori cantitativi, precum și calitativi (ex. calitatea managementului, transparența informației, domeniul de activitate, piața de desfacere etc.) ai emitentului valorii mobiliare și respectiv ai agentului economic în care banca deține cote de participare la capital. Suma valorilor mobiliare investiționale supusă clasificării trebuie să includă, după caz, prima sau scontul.

38. La clasificarea angajamentelor condiționale se evaluează persoana care va deveni debitorul băncii sau care va avea creanță față de bancă ca urmare a realizării contractului aferent angajamentului respectiv.

39. La clasificarea activelor/angajamentelor condiționale:

1) În cazul în care debitorul beneficiază de credit în valută străină sau atașat la cursul valutei străine și nu dispune de venituri în astfel de valută în mărime suficientă pentru deservirea și rambursarea angajamentelor în valută străină sau atașate la cursul valutei străine conform prevederilor contractuale, creditul se clasifică conform propriilor reglementări care specifică aplicarea în cadrul clasificării a unui grad mai mic de îndatorare, o analiză mai exigentă a fluxurilor mijloacelor bănești prognozate etc. În cazul lipsei unor astfel de reglementări, creditul respectiv se clasifică într-o categorie mai dură cu un nivel decît în cazurile în care debitorul dispune de venituri în valută străină.

2) În cazul în care dobînda aferentă activului este cerută spre plată o dată în trimestru, activul se clasifică nu mai sus de categoria “supravegheat”, o dată în semestru – nu mai sus de categoria “substandard”, o dată în an – nu mai sus de categoria “dubios”. Clasificarea respectivă se aplică și în cazul în care banca acordă debitorului o perioadă de grație privind achitarea dobînzii mai mare de un trimestru.

Prevederea respectivă nu se extinde asupra activelor care au drept scop finanțarea activităților sezoniere din domeniul agriculturii (periodicitatea plății dobînzilor nu trebuie să fie mai mare de 6 luni), a celor investiționale care se caracterizează prin ciclul îndelungat de obținere a profiturilor (periodicitatea plății dobînzilor nu trebuie să fie mai mare de 6 luni), creditelor acordate Guvernului Republicii Moldova, precum și asupra activelor a căror sursă sînt mijloacele bănești obținute sub formă de credit de la organizațiile financiare internaționale, în cazul în care este stabilită o anumită periodicitate privind achitarea dobînzilor aferente acestor mijloace bănești. Activele menționate urmează a fi clasificate conform propriilor reglementări care specifică aplicarea în cadrul clasificării a unui grad mai mic de îndatorare, o analiză mai exigentă a fluxurilor mijloacelor bănești prognozate etc.

3) Creditul nou-acordat se clasifică nu mai sus de categoria “substandard”, dacă anterior deciziei

de acordare banca nu a dispus de informații ce țin de istoria de credit de la birourile istoriilor de credit licențiate în Republica Moldova în cazul persoanelor rezidente, raportul de la biroul de credit din țara de origine, dacă o astfel de instituție există în țara de origine, sau altă informație disponibilă privind istoria de credit a debitorului în cazul persoanelor nerezidente, și, după caz, de altă informație relevantă care se referă la respectarea de către debitor a obligațiilor sale contractuale în ultimii 3 ani (certificate de la alte bănci; extrase din conturile deschise la alte bănci și altă informație ce face posibilă evaluarea istoricului respectării obligațiilor contractuale), precum și în cazul în care debitorul a refuzat să dea acceptul de a prezenta informația la birourile istoriilor de credite. O astfel de clasificare se efectuează de către bancă pînă la obținerea informațiilor respective, precum și în cazul în care banca nu dispune de informații actualizate (la modificarea oricăror condiții contractuale sau cel puțin anual) ce țin de conținutul istoriei de credit privind respectarea de către debitor a obligațiilor asumate prin contractele anterioare de credit. Banca va clasifica creditele acordate debitorului în categoria nu mai sus ca "substandard" în cazul în care debitorul respectiv dispune de credit/credite în alte bănci și nu a dat acordul pentru prezentarea de către bancă a informației în vederea formării istoriei de credit.

4) Creditul acordat și garantat doar cu fidejusiune se clasifică nu mai sus de categoria „substandard”, dacă persoana care a furnizat fidejusiunea nu dispune de bunuri suficiente (ex. mijloace bănești, active fixe, circulante) pentru a garanta obligația sau nu atestă capacitatea de rambursare a creditului.

[Pct.39 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

40. Active, cu excepția bunurilor imobile, precum și bunurilor imobile cu echipamentul aferent ce reprezintă parte componentă a unui complex patrimonial, transmise în posesiune/achiziționate în schimbul rambursării datoriilor se clasifică în felul următor:

1) nu mai sus de categoria "substandard" pe o perioadă de 12 luni din data recunoașterii în evidența contabilă a acestora ca active deținute pentru vânzare;

2) nu mai sus de categoria "dubios", dacă banca nu a comercializat activele respective în decursul a 12 luni din data recunoașterii în evidența contabilă a acestora, dar perioada de clasificare a activului deținut pentru vânzare a fost prelungită;

3) nu mai sus de categoria "compromis", dacă banca nu a comercializat activele respective în decursul a 12 luni și perioada de clasificare a activului ca deținut pentru vânzare nu a fost prelungită;

4) în categoria "compromis", dacă banca nu a comercializat activele respective în limita perioadei prelungite de clasificare a activului deținut pentru vânzare;

5) în categoria "compromis", dacă proprietarul activelor respective reprezintă o persoană juridică în proces de insolvență/lichidare, cu excepția bunurilor separate sau în proces de separare din masa debitoare, care se clasifică, în funcție de situații, conform alin.1)-4) din prezentul punct;

6) conform pct.33-34, dacă activul este comercializat cu plata valorii acestuia în rate și reflectat în evidența contabilă ca datorie debitoare.

[Pct.40 completat prin [Hot.BNM nr.301 din 20.12.2012](#), în vigoare 27.12.2012]

40¹. Bunurile imobile, precum și bunurile imobile cu echipamentul aferent ce reprezintă parte componentă a unui complex patrimonial, transmise în posesiune/achiziționate în schimbul rambursării datoriilor se clasifică în felul următor:

1) nu mai sus de categoria "substandard" pe perioada de 24 luni din data recunoașterii activului în evidența contabilă cu efectuarea evaluării independente, cel puțin, anuale a activului respectiv;

2) nu mai sus de categoria "dubios" la expirarea termenului de 24 luni din data recunoașterii activului în evidența contabilă cu efectuarea evaluării independente, cel puțin, anuale a activului respectiv;

3) în categoria "compromis", dacă proprietarul activelor respective reprezintă o persoană juridică în proces de insolvență/lichidare, cu excepția bunurilor separate sau în proces de separare din masa debitoare, care se clasifică, în funcție de situații, conform alin.1)-2) din prezentul punct;

4) conform pct.33-34, dacă activul este comercializat cu plata valorii acestuia în rate și reflectat în

evidența contabilă ca datorie debitoare.

Evaluările independente menționate la alineatele 1) și 2) urmează a fi confirmate de o societate de audit independentă în conformitate cu Standardul Internațional de Audit: ISA 805 “Considerări speciale – Misiuni de audit ale componentelor individuale ale situațiilor financiare și ale elementelor specifice, conturilor sau altor aspecte ale componentelor situațiilor financiare” preliminar clasificării activelor respective.

[Pct.40¹ introdus prin [Hot.BNM nr.301 din 20.12.2012](#), în vigoare 27.12.2012]

VII. REZERVE GENERALE PENTRU RISCURI BANCARE

41. Rezervele generale pentru riscuri bancare reprezintă diferența dintre mărimea calculată conform pct.27 a reducerilor pentru pierderile la active/angajamente condiționale și mărimea bilanțieră a reducerilor pentru pierderi din deprecierea acelorași active și a provizioanelor pentru pierderi la aceleași angajamente condiționale formate conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.

[Pct.41 modificat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

42. Rezervele generale pentru riscuri bancare se constituie cel puțin anual, la sfârșitul anului de gestiune (la situația din 31 decembrie), din profitul nedistribuit al băncii până la achitarea impozitelor și a altor plăți obligatorii.

[Pct.42 în redacția [Hot.BNM nr.301 din 20.12.2012](#), în vigoare 27.12.2012]

43. În cazul în care profitul nedistribuit al băncii este insuficient pentru a acoperi nivelul necesar al rezervelor pentru riscurile bancare, deficitul se consideră ca mărime incompletă a reducerilor pentru pierderi la active/angajamente condiționale care diminuează capitalul de gradul I și urmează să fie dezvăluit în Notele explicative la situațiile financiare.

[Pct.43 completat prin [Hot.BNM nr.131 din 21.05.2015](#), în vigoare 03.08.2015]

44. În cazul micșorării mărimii reducerilor pentru pierderile la active/angajamente condiționale, calculate conform prezentului regulament, față de mărimea reflectată în contul rezerve generale pentru riscuri bancare, restituirea mijloacelor se efectuează pe aceleași conturi de profit nedistribuit din care au fost formate rezervele respective.

VIII. ALTE PREVEDERI

45. Banca nu acordă mijloace bănești suplimentare în scopul achitării de către contraparte a datoriilor la suma inițială și la dobânda aferentă activului existent, cu excepția cazurilor de răscumpărare a datoriei (suma de bază a activului și/sau angajamentului condițional) clientului de la altă bancă.

46. Banca prezintă raportul privind clasificarea activelor și angajamentelor condiționale și calcularea reducerilor pentru pierderi la active/angajamente condiționale în conformitate cu cerințele Băncii Naționale a Moldovei aferente raportării.

Anexa nr.2
la Hotărîrea Consiliului de administrație
al Băncii Naționale a Moldovei
nr.231 din 27 octombrie 2011

LISTA

hotărîrilor Băncii Naționale a Moldovei care se abrogă

1. [Hotărîrea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.224 din 30 august 2007](#) “Cu privire la Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale și formarea reducerilor pentru pierderi la active și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale”

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.149-152, art.560).

2. Punctul VIII din [Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.171 din 11 septembrie 2008](#) “Cu privire la modificarea și completarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.180-181, art.536).

3. Punctul 2 din [Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.86 din 30 aprilie 2010](#) “Privind modificarea și completarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.94-97, art.357).

4. [Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.229 din 18 noiembrie 2010](#) “Cu privire la modificarea și completarea Regulamentului cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale și formarea reducerilor pentru pierderi la active și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.1-4, art.59).

5. Punctul 1 din [Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.82 din 21 aprilie 2011](#) “Cu privire la modificarea și completarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.87-90, art.569).